

Милуємося красою природи взимку

Людмила ЗАГОРОДНЯ, доктор пед. наук, доцент, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології, Глухівський НПУ імені Олександра Довженка

екологія

розвиток мовлення

Можливість милуватися красою залежить не тільки від наявності естетичних об'єктів. Насамперед вона визначається здатністю людини бачити прекрасне навколо, інтересом до того, що її оточує, емоційністю сприйняття. І сформувані ці якості в дошкільнят — одне з важливих завдань вихователів. Шукаєте, чим або ким помилуватися? Як щодо синичок, які завітали до годівнички на груповому майданчику?

ЯК ПРОВОДИТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ В ПРИРОДІ

Вагомим компонентом природничо-екологічної компетентності дошкільників є емоційно-ціннісне ставлення до природи. Воно виявляється в інтересі до об'єктів і явищ природи, позитивних емоційних реакціях на ситуації взаємодії з ними. Чільне місце серед форм виховання емоційно-ціннісного ставлення до природи займають хвилинки милування її об'єктами та явищами.

Хвилинки милування мають багато спільного з екскурсіями, цільовими і повсякденними прогулянками, під час яких проводяться спостереження, що передбачають безпосередній контакт дітей із природними об'єктами чи явищами. Мета *спостереження* — навчити дітей сприймати вибраний об'єкт у його природному оточенні, розуміти залежність його зовнішнього вигляду, способу життя від умов, у яких він перебуває, бачити взаємозв'язки в природній системі, визначати роль вибраних об'єктів та явищ у природі й житті людини. *Хвилинки милування* покликані впливати передусім на емоційну сферу дошкільнят і спрямовані на формування естетичного сприймання, естетичних почуттів та переживань і на їх основі — ціннісного ставлення до природи, бажання оберігати її, доцільно й виважено змінювати її на краще.

Найкращий ефект у формуванні природничо-екологічної компетентності дошкільників дає комплексне використання хвилинки милуван-

ня природою і спостережень. Але спостереження вихователка проводить кілька разів на день, а хвилинки милування набагато рідше — тоді, коли в природному оточенні є естетично привабливий об'єкт чи явище.

У будь-яку пору року природа прекрасна і дає безліч можливостей помилуватися красою її об'єктів, отримати естетичну насолоду, надихнутися на створення казок, віршів, оповідань, малюнків, виробів із природних матеріалів тощо.

І красуня-зима — не виняток. Дерев та кущів на ділянці дошкільного закладу чи в міському парку красуються в ошатному зимовому вбранні, яке від найменшого доторку білосніжним дощиком проливається вниз. Де-не-де з-під снігової ковдри виринають червоні ягоди горобини та калини. Інколи вітер-пустунець грається із крилатками липи, в'яза, ясени. Ця казкова феєрія заворожує і водночас ніби запрошує насолоджуватися нею, слухати музику природи, фантазувати.

Об'єкти для зимових спостережень і хвилинки милування

Природні явища: снігопад, іній, паморозь, ожеледиця, обледеніння рослин.

Рослини: дерева (горобина, ясен, береза, ялина, сосна, модрина); кущі (калина, шипшина, чорноплідна горобина, глід).

Птахи: синиці, повзики, снігурі, щиглики, омелюхи, дрозди-горобинники.

Дикі звірі: білки.

Хвилинки милування зимовою природою в комплексі зі спостереженнями, які систематично організовують педагоги, допомагають розв'язати низку завдань, зокрема таких.

Завдання естетичного й екологічного виховання дошкільнят:

- формування естетичного ставлення до природи, естетичних уявлень і суджень про її об'єкти та явища;
- розвиток естетичного сприймання об'єктів і явищ природи;
- привчання дітей до екологодоцільної поведінки в природі;
- розвиток художньо-творчих здібностей дітей (складання розповідей, загадок, казок, малювання, ліплення, виготовлення виробів із природного матеріалу тощо);
- виховання доброзичливого ставлення до рослин (лагідно торкатися бруньок, кори, не ламати гілля) і тварин (не робити різких рухів біля годівничок, не галасувати біля "білчиної їдальні" тощо);
- виховання бажання берегти й примножувати красу природи.

Тож милуймося природою самі та залучаймо до цього своїх вихованців.

МИ СИНІЧОК ГОДУВАЛИ, НИМИ ЩИРО МИЛУВАЛИСЬ

Спостереження за блакитною синицею з дітьми старшої групи

Після заметілі на ділянці закладу дошкільної освіти можна побачити галасливі зграйки птахів із навколишніх лісів, яким важко стало відшукувати їжу. Серед них чимало синиць. У нашій місцевості взимку можна зустріти три види синиць: велику, блакитну й чубату. Спостерігаючи за синичками, які прилетіли до годівнички, діти не тільки милуються їх красою та граційністю. Варто також з'ясувати разом із вихованцями, чому ці птахи саме зараз з'явилися біля годівниць, чим їх можна підгодовувати, яке значення синичок у природі й житті людини.

Мета. Продовжувати формувати знання дітей про птахів, зокрема про синиць; уміння помічати відмінності в їхньому зовнішньому вигляді. Закріплювати знання про будову тіла пташки, спосіб пересування і харчування, роль у природі й житті людини. Підводити до розуміння причин появи синиць біля осель людей. Розвивати естетичне сприймання, спостережливість, мовлення, творче мислення. Виховувати позитивне емоційно-ціннісне ставлення до природи. Формувати вміння правильно дбати про пташок узимку.

Хід спостереження

Вихователька. Діти, подивіться, будь ласка, які пташки прилетіли сьогодні до нашої годівнички. Хто знає, що це за птахи? (*Синички.*) Уважно подивіться на них. Чи всі вони однакові? Так, вони

різні. Тут є вже добре відомі вам великі синиці й синички меншого розміру та іншого забарвлення. Називають їх блакитними синицями. Як гадаєте, чому? (*Відповіді дітей.*)

ПІЗНАВАЛЬНА ХВИЛИНКА

Опис синички

Вихователька. Блакитна синиця — маленька й гарна пташка. Її оперення має яскраве блакитно-жовте забарвлення. Спинка синички зеленуватого кольору, животик світло-зелений із жовтим відтінком. Голівка в цієї пташки блакитна, з обох боків дзьобика пролягають дві сині смужки. Є синій "комірець" навколо шийки. Крила і хвіст синички теж мають синювато-блакитний колір.

Збагатіть діяльність дітей у природному довіллі — читайте тематичний випуск "Природа надихає" журналу "Дошкільне виховання" № 1, 2023: dv.in.ua/2023-1

Журнал “ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ”

пункт незламності
українського дошкілля

тут завжди:

необхідна
інформація

зв'язок
із колегами

психологічна
підтримка

натхнення
для творчості

інструменти
для роботи

енергія
для боротьби

Оформіть
ВИГІДНУ ПЕРЕДПЛАТУ
на сайті
dv.in.ua/peredplata

